

Evropska
komisija

CASP2022

Usklajeno delovanje
za varnost izdelkov

Kemikalije
v igračah

Končno
poročilo

Kazalo vsebine

Kazalo vsebine	2
Seznam okrajšav	2
Povzetek	3
1. del	
1. Pregled dejavnosti	4
1.1. Sodelujoči organi za nadzor trga	4
1.2. Obseg izdelka in merila za preizkušanje	4
1.2.1. Obseg izdelka	4
1.2.2. Merila preizkušanja	4
2. Vzorčenje in preizkušanje	5
2.1. Kanali za distribucijo in kanale vzorčenja	5
2.2. Postopek preizkušanja	5
3. Rezultati preizkusov	6
3.1. Pregled rezultatov preizkušanja in glavnih ugotovitev	6
3.2. Rezultati glede na vrsto materiala	6
3.3. Rezultati glede na kemijsko snov	7
3.4. Rezultati glede na starostno kategorijo	7
3.5. Zaključki o rezultatih preizkusov	8
4. Ocene tveganja in ukrepi	9
4.1. Ocene tveganja	9
4.2. Korektivni ukrepi	9
5. Sklepi in priporočila	10
5.1. Sklepi	10
5.2. Priporočila za deležnike	10
2. del	
1. Kaj so projekti CASP?	12
Vloge in odgovornosti	
2. Delovni načrt za dejavnosti, povezane s posameznimi izdelki	13
3. Orodja in procesi dejavnosti, povezanih s posameznimi izdelki	14

Seznam okrajšav

OKRAJŠAVA	OPIS
BPA	Bisfenol A
CASP	Usklajeno delovanje za varnost izdelkov
EGP	Evropski gospodarski prostor
EK	Evropska komisija
EU	Evropska unija
GD JUST	Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike Evropske komisije
ONT	Organ za nadzor trga
PAH	Policiklični aromatski ogljikovodiki
PSA	Dejavnost, povezana s posameznim izdelkom
RAG	Smernice za oceno tveganja
REACH	Uredba (ES) 1907/2006 o registraciji, vrednotenju, avtorizaciji in omejevanju kemikalij
Smernice RAPEX	Sklep (EU) 2019/417
TSD	Direktiva 2009/48/ES o varnosti igrač

Povzetek

Cilji dejavnosti

Projekti usklajenega delovanja za varnost izdelkov (CASP) omogočajo vsem organom za nadzor trga (ONT) iz držav Evropske unije (EU) in Evropskega gospodarskega prostora (EGP), da skupaj zagotovijo, da se nevarni izdelki hitro odstranijo z enotnega trga. Ta dejavnost je bila osredotočena na ugotavljanje nevarnih vsebnosti nekaterih kemikalij v igračah. Izdelki so bili vzorčeni na spletu in v fizičnih trgovinah ter preizkušeni po skupno dogovorjenih merilih v evropskem laboratoriju, ki so ga izbrali sodelujoči organi za nadzor trga.

Obseg izdelka

Dejavnost je bila osredotočena na **igračke iz mehke in trde plastike**, namenjene otrokom, **starejšim od 36 mesecev in mlajšim od 36 mesecev**.

Merila preizkušanja

Preizkušanje je bilo osredotočeno na odkrivanje prisotnosti nedovoljenih nevarnih kemikalij, ki ogrožajo zdravje ljudi. Natančneje, načrt preizkušanja je bil osredotočen na odkrivanje:

- ftalatov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov (PAH) in kadmija v skladu s Prilogo XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 o registraciji, vrednotenju, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH);
- migracije 17 kovin, ki jih omejuje Direktiva o varnosti igračk (TSD), razen kroma (VI) in organskega kositra;
- formaldehida, bisfenola A (BPA), fenola in zaviralcev gorenja v zvezi z Dodatkom C k Prilogi II k TSD.

Rezultati

- Od 94 preizkušenih igračk jih 8 ni izpolnjevalo vsaj ene od pregledanih zdravstvenih in varnostnih zahtev. Nevarne nedovoljene kemikalije (ftalati in BPA) so bile odkrite izključno v igračah, ki so v celoti ali delno izdelane iz mehke plastike.
- Na splošno 14 % igračk, namenjenih otrokom, starejšim od 36 mesecev, ni izpolnjevalo zahtev, v primerjavi s 4 % igračk, namenjenih otrokom, mlajšim od 36 mesecev.
- Pregledi označevanja za opozorila, oznake in navodila, ki so jih izvedli organi za nadzor trga, so pokazali, da 33 od 94 vzorcev ne izpolnjuje zahtev.

Ključna priporočila

Za potrošnike

- Igračke kupujte samo pri zaupanja vrednih maloprodajnih kanalih.
- Preverite, ali imajo igračke oznako CE.
- Mlajše otroke (mlajše od 36 mesecev) nadzorujte, ko se igrajo z igračkami starejših sorojencev, ki bi jih lahko dali v usta.
- Pazite, da ne kupite igračk iz mehke plastike nizke kakovosti, saj lahko predstavljajo večje kemično tveganje.

Za gospodarske subjekte

- Bodite pozorni na svoje obveznosti v skladu z veljavno zakonodajo.
- Posebno pozornost namenite igračkam iz mehke plastike.
- Poznajite svojega dobavitelja. Pri izbiri sodelavcev skrbno ocenite, s kom sodelujete.

Za javne organe

- Prizadevanja za nadzor trga osredotočite na igračke iz mehke plastike: mehki plastični materiali za igračke, kot je mehki polivinilklorid (PVC), lahko vsebujejo najbolj problematične kemikalije.
- Še naprej se osredotočajte na kemikalije v igračah. Kemična tveganja so ena od najpomembnejših tveganj, zabeleženih v sistemu Safety Gate.

Sklepi

V okviru kampanje preizkušanja so v osmih preizkušenih vzorcih odkrili ftalate in BPA. Čeprav le 9 % preizkušenih vzorcev ni izpolnjevalo zahtev, so kemična tveganja, povezana s prisotnostjo ftalatov in BPA v količinah, ki presegajo mejne vrednosti, resna.

Nevarne kemikalije so bile odkrite izključno v igračkah iz mehke plastike, kar kaže na dejstvo, da mehka plastika ostaja eden od materialov, ki predstavlja največje tveganje.

Organi za nadzor trga so na podlagi izida te PSA izdali dve obvestili Safety Gate (tri obvestila so še v teku) in od gospodarskih subjektov zahtevali, da izdelke umaknejo s trga ali jih odpokličejo iz uporabe pri potrošnikih, kadar so bile zaznane nevarne kemikalije v količinah, ki presegajo mejne vrednosti.

1. Pregled dejavnosti

1.1. Sodelujoči organi za nadzor trga

V dejavnosti, povezani s posameznim izdelkom (PSA) za kemikalije v igračah je skupno sodelovalo devet organov za nadzor trga iz devetih držav članic EU.

Tabela 1 – Seznam sodelujočih organov za nadzor trga

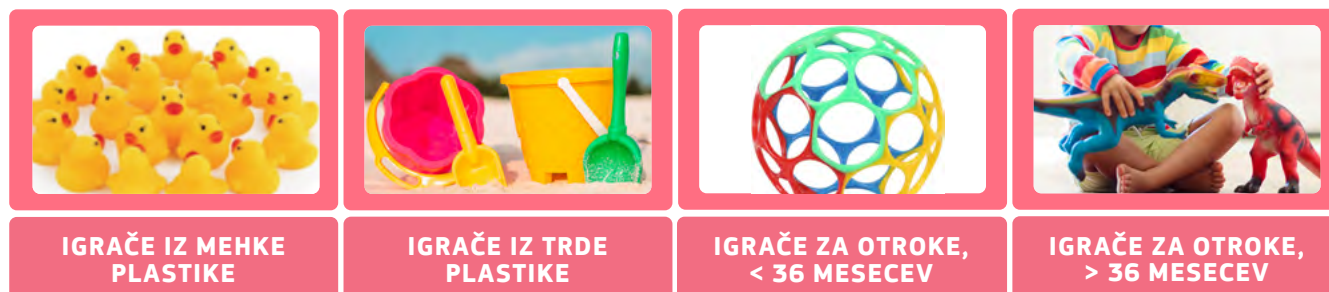
DRŽAVA	ONT
Avstrija	Zvezno ministrstvo za socialne zadeve, zdravje, oskrbo in varstvo potrošnikov
Estonija	Organ za varstvo potrošnikov in tehnične predpise
Francija	Generalni direktorat za politiko konkurence, varstvo potrošnikov in nadzor nad goljufijami
Irska	Komisija za konkurenco in varstvo potrošnikov
Malta	Malteški organ za konkurenco in varstvo potrošnikov
Poljska	Urad za konkurenco in varstvo potrošnikov
Slovaška republika	Slovaška trgovinska inšpekcija
Slovenija	Zdravstveni inšpektorat
Švedska	Švedska agencija za kemikalije

1.2. Obseg izdelka in merila za preizkušanje

1.2.1. Obseg izdelka

Organi za nadzor trga so se dogovorili, da obseg izdelka omejijo na igrače iz mehke in trde plastike, namenjene otrokom vseh

starosti (starejšim in mlajšim od 36 mesecev).

1.2.2. Merila preizkušanja

Na podlagi pogovorov z organi za nadzor trga in tehničnim strokovnjakom je bilo dogovorjeno, da se preizkusi 37 različnih nevarnih kemikalij, ki jih pogosto najdemo v igračah:

- štiri ftalati, prepovedani v vseh polimernih materialih za igrače zaradi resnega tveganja (ne glede na starost ali dajanje v usta) – vnos 51 iz uredbe REACH¹, Priloga XVII;
- trije ftalati, prepovedani v polimernih materialih za igrače, ki jih otroci lahko dajejo v usta – vnos 52 iz Priloge XVII k uredbi REACH;
- osem PAH v mehkih/temnih elastomernih/gumijastih materialih, ki so lahko v stiku z ustno votlino ali pri katerih pride do dolgotrajnega ali kratkotrajnega ponavljajočega se stika s kožo pod razumno predvidljivimi pogoji – vnos 50 iz Priloge XVII k uredbi REACH;
- kadmij – vnos 23 iz Priloge XVII k uredbi REACH;
- vseh 17 kovin z mejnimi vrednostmi migracije, omejene s TSD²;

- formaldehid, BPA, zaviralci gorenja (TCEP, TCPP, TDCP)³ in fenol, omejeni z Dodatkom C k Prilogi II k TSD.

Vsebnost takšnih kemikalij je omejena z maso ali z mejnimi vrednostmi migracije iz igrače, ko jo otrok žveči ali sesa. Te omejitve so bile sčasoma opredeljene na ravni EU ter temeljijo na znanstvenih podatkih o varnosti in najsodobnejšem znanju.

Toksičnost teh nevarnih kemikalij je različna. V igračah jih pogosto najdemo bodisi zaradi predelave ali ker so bile namenoma dodane za opravljanje določene funkcije, na primer za izboljšanje prožnosti igrače ali kot zaviralec gorenja ali konzervans.

Poleg laboratorijskih preizkusov so organi za nadzor trga opravili preverjanje opozoril, oznak in navodil v svojih nacionalnih jezikih. Tehnični strokovnjak je pripravil kontrolni seznam z glavnimi zahtevami, da bi zagotovil dodatne smernice za organe za nadzor trga.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1907&from=EN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0048&from=EN>

³ CPP = tris(2-kloro-1-metiletil) fosfat; TDCP = tris(2-kloro-1-(klorometil)etil) fosfat; in TCEP = tris(2-kloroetil) fosfat

2. Vzorčenje in preizkušanje

2.1. Kanali za distribucijo in kanali vzorčenja

Vzorčenje je bilo izvedeno na podlagi predhodne izbire vsakega od organov za nadzor trga v skladu s posebnostmi posameznega trga. Sodelujoči organi za nadzor trga so skupaj zbrali 95 vzorcev. Vendar je bil en vzorec (potapljaški obroč) na koncu ocenjen kot ne-igrača, saj je njegov glavni namen izobraževalni (učenje potapljanja)⁴.

Večina vzorčenih igračk je bila izdelana iz mehke ali trde plastike. Štirje vzorci so vsebovali komponente iz mehke in trde plastike. Vzorčenje je potekalo tako na spletu kot v fizičnih trgovinah.

Tabela 2 – Število vzorcev, ki so jih zbrali sodelujoči organi za nadzor trga

DRŽAVA	ONT	SKUPNO ŠTEVILO VZORCEV
Avstrija	Zvezno ministrstvo za socialne zadeve, zdravje, oskrbo in varstvo potrošnikov	10
Estonija	Organ za varstvo potrošnikov in tehnične predpise	10
Francija	Generalni direktorat za politiko konkurence, varstvo potrošnikov in nadzor nad goljufijami	14
Irska	Komisija za konkurenco in varstvo potrošnikov	10
Malta	Malteški organ za konkurenco in varstvo potrošnikov	11
Poljska	Urad za konkurenco in varstvo potrošnikov	10
Slovaška republika	Slovaška trgovinska inšpekcija	10
Slovenija	Zdravstveni inšpektorat	10
Švedska	Švedska agencija za kemikalije	9
SKUPAJ		94

Tabela 3 – Vrsta zbranih vzorcev in kanali za vzorčenje

MATERIAL			STAROSTNA KATEGORIJA		KANAL ZA VZORČENJE	
Mehka plastika	Trda plastika	Mešano	Mlajši od 36 mesecev starosti	Starejši od 36 mesecev starosti	Spletna trgovina	Fizična trgovina
44	46	4	50	44	19	75

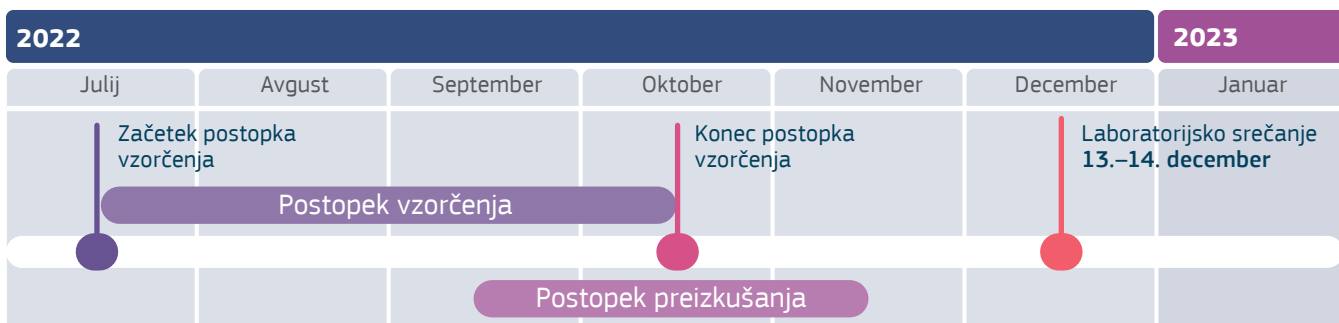
2.2. Postopek preizkušanja

Preskuševalni laboratorij za to dejavnost je bil izbran z razpisnim postopkom, ki se je začel maja 2022. Razpisne specifikacije so bile poslani 107 laboratorijem v EU/EGP, ki so bili opredeljeni na podlagi strategije za sodelovanje laboratorijev projektne skupine. Vsak laboratorij je bil pozvan, naj predloži ponudbo, ki vključuje elemente, navedene v razpisni dokumentaciji, kot so podrobne informacije o določanju cen, in spremne dokumente, ki dokazujejo certifikacijo, ustrezne izkušnje strokovnjakov in predloge poročil o preskusih. Skupno je v danem časovnem okviru predložilo ponudbo 14 laboratorijev. Na podlagi popolnosti in konkurenčnosti ponudbe je bilo predhodno izbranih pet laboratorijev in bili so povabljeni na razgovor, da bi se podrobneje pogovorili o njihovi ponudbi. Med vmesnim

srečanjem so bile organom za nadzor trga predstavljene primerjalne analize tehnične kakovosti in finančnih vidikov ponudb, prejetih od laboratorijev. Organi za nadzor trga so izbrali laboratorij, ki je bil nagradjen z največjim številom končnih točk na podlagi kakovosti in finančne konkurenčnosti njihove ponudbe.

Po izbiri laboratorija so organi za nadzor trga imeli dva meseca časa, da zberejo vzorce in jih pošljejo v laboratorij. Postopek vzorčenja je bil podaljšan, da so organi za nadzor trga lahko vzorčili dodatne izdelke. Pri postopku preizkušanja ni prišlo do zamud in je bil zaključen 19. novembra 2022. Laboratorijsko srečanje je potekalo 13.–14. decembra 2022.

Slika 1 – Časovnica postopka vzorčenja in preskušanja

⁴ Izdelek je bil obravnavan zunaj obsega, zato rezultati preizkušanja niso vključeni v številke tega poročila.

3. Rezultati preizkusov

3.1. Pregled rezultatov preizkušanja in glavnih ugotovitev

Skupaj osem od 94 testiranih vzorcev ni izpolnjevalo vsaj ene od zahtev iz načrta preizkušanja. Večina vzorcev (80 %) je bila zbrana iz fizičnih trgovin. Rezultati preizkusov se niso bistveno razlikovali glede na maloprodajni kanal: 10 % vzorcev, zbranih na spletu, in 8 % vzorcev, zbranih v fizičnih trgovinah, ni izpolnjevalo zahtev načrta preizkušanja.

Organi za nadzor trga so opravili preverjanja opozoril, oznak in navodil v svojih nacionalnih jezikih. Skupaj 33 od 94 vzorcev ni izpolnjevalo zahtev. Najpogostejše ugotovljene neskladnosti so bile manjkajoče oznake CE ali oznake CE nepravilne velikosti in oblike, manjkajoče informacije o etnotni kontaktni točki in nepravilna starostna opozorila.

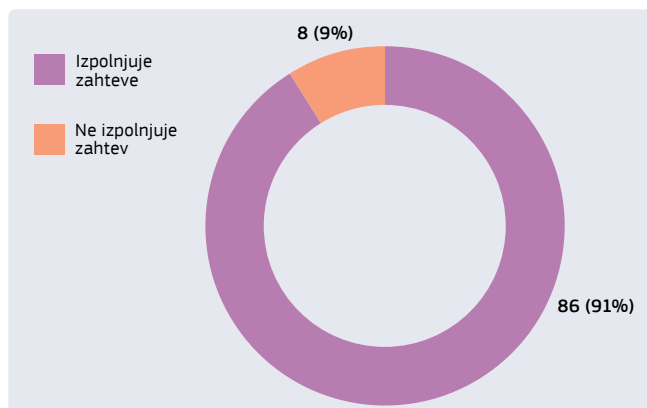
Če upoštevamo tako kemične preizkuse, ki jih je opravil laboratorij, kot preglede opozoril, oznak in navodil, ki so jih izvedli organi za nadzor trga, skupno 35 vzorcev ni izpolnjevalo vsaj ene od zahtev.

3.2. Rezultati glede na vrsto materiala

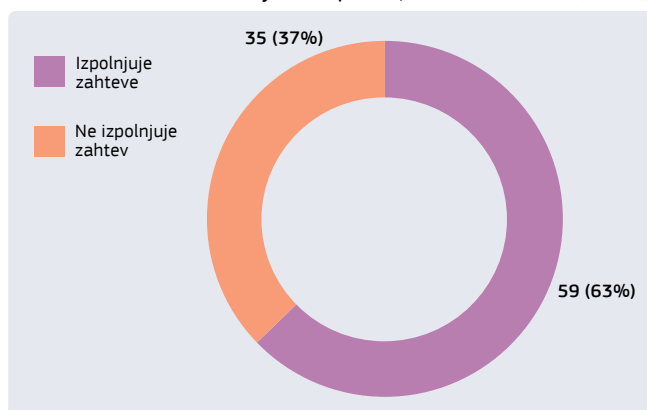
Sodelujoči organi za nadzor trga so zbrali 46 igračk iz trde plastike, 44 igračk iz mehke plastike in štiri igračke, ki so vsebovale komponente iz mehke in trde plastike. Medtem ko so vse igračke iz trde plastike uspešno prestale kemijske preizkuse, so bile mejne vrednosti ftalatov ali BPA presežene pri osmih vzorcih, ki so bili v celoti izdelani iz mehke plastike ali iz obeh materialov (glejte sliko 4).

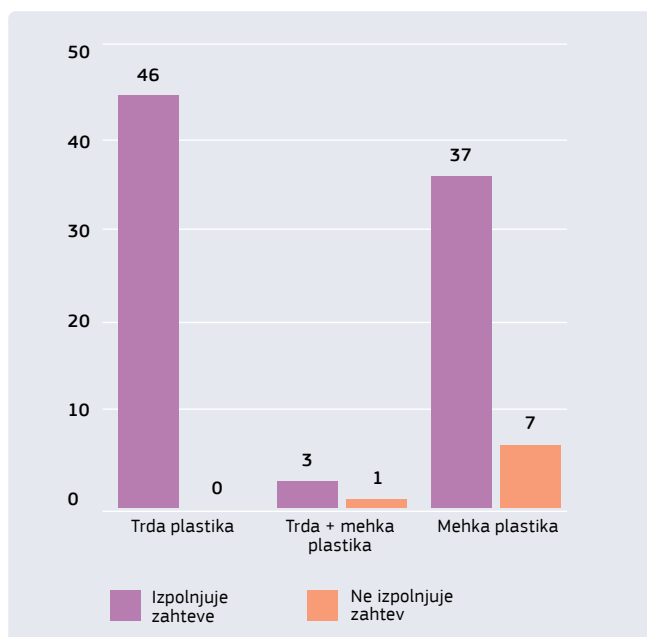
Slika 2 – Skupni rezultati preizkušanja (kemično preizkušanje) (N=94)

Slika 3 – Skupni rezultati preizkusov (vključno z opozorili, oznakami in navodili) (N=94)

Slika 4 – Rezultati preizkusov glede na vrsto materiala (N=94)

3.3. Rezultati glede na kemijsko snov

Pri osmih vzorcih, ki niso upoštevali zakonsko določenih mejnih vrednosti, so bile ugotovljene presežene vrednosti za BPA in sedem različnih vrst ftalatov (glejte *sliko 5*).

Ftalati, ki so presegali mejne vrednosti, so bili odkriti zlasti na obrazih in nogah lutk iz rožnate mehke plastike, medtem ko je bila kemikalija BPA, ki je presegala mejne vrednosti, odkrita v dveh kopalnih igračah v obliki račk.

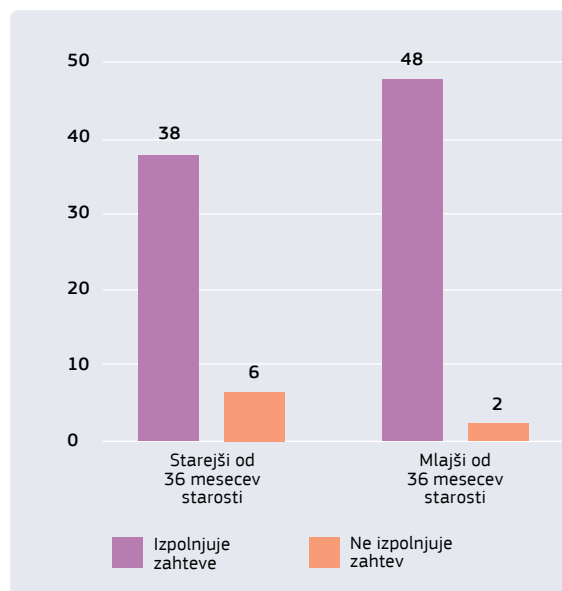
Slika 5 – Rezultati preizkusov glede na kemijsko snov (N=94)

3.4. Rezultati glede na starostno kategorijo

Skupaj je bilo 44 od 94 preizkušenih igrač namenjenih otrokom, starejšim od 36 mesecev, 50 pa otrokom, mlajšim od 36 mesecev. Pri igračah za otroke, starejše od 36 mesecev, je bila stopnja neuspešnosti višja (14 %) kot pri igračah za otroke, mlajše od 36 mesecev (4 %).

Slika 6 – Splošni rezultati preizkusov – igrače, namenjene otrokom, starejšim in mlajšim od 36 mesecev (N=94)

3.5. Zaključki o rezultatih preizkusov

Kemična tveganja

Dejavnost je pokazala, da je 91 % vzorčenih igrač izpolnjevalo kemijske zahteve, določene v načrtu preizkušanja.

Kemijske snovi, ki so presegle mejne vrednosti, so bile odkrite izključno v igračah, ki so v celoti ali delno izdelane iz mehke plastike.

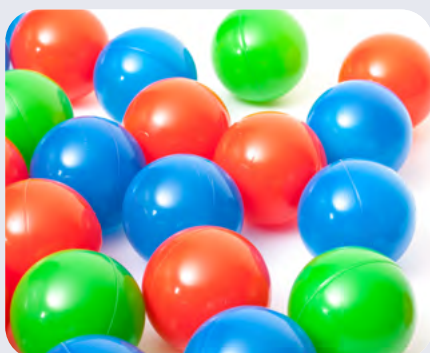
Prepovedane ftalate so odkrili v šestih različnih vzorcih.

Ta ugotovitev ni bila presenetljiva, saj proizvajalci ftalate v številnih primerih uporabljajo namenoma, da povečajo prožnost, preglednost in trajnost plastike. Ftalati, preizkušeni v tej dejavnosti, vplivajo na reproduktivne funkcije in posegajo v človeški hormonski sistem (endokrini motilci).

Edina druga odkrita nedovoljena nevarna kemikalija poleg ftalatov je bila kemikalija BPA (odkrita v dveh kopalnih račkah od 51 vzorcev, preizkušenih na to snov). Sodelujoči organi za nadzor trga so bili presenečeni nad tem rezultatom. BPA je kemikalija, ki se uporablja za ojačitev plastike in povečanje njene trajnosti. Je endokrini motilec, torej snov, ki lahko škoduje zdravju, ker spreminja endokrino ravnovesje, zlasti v zgodnjem otroštvu. Uvrščena je med snovi, strupene za razmnoževanje (lahko škoduje plodnosti).

Opozorila, oznake in navodila

Pri pregledih opozoril, oznak in navodil v nacionalnih jezikih, ki so jih izvedli organi za nadzor trga, je bilo ugotovljeno, da 35 % vzorcev ni izpolnjevalo zahtev. Najpogostejše ugotovljene neskladnosti so bile manjkajoče oznake CE ali oznake CE nepravilne velikosti in oblike, manjkajoče informacije o notni kontaktni točki in nepravilna starostna opozorila. Čeprav opozorila, oznake in navodila ne zagotavljajo podrobnosti o profilu kemijskega tveganja igrač, so za starše/skrbnike pomemben vir informacij o izdelku in njegovi varni uporabi.

4. Ocene tveganja in ukrepi

4.1. Ocene tveganja

V skladu s TSD morajo igrače, dane na enotni trg, izpolnjevati bistvene varnostne zahteve iz direktive. Natančneje, ne smejo ogroziti varnosti ali zdravja uporabnikov tretjih oseb, če se uporabljajo za predvidene namene ali na predvidljiv način. Pri ocenjevanju, ali izdelek predstavlja tveganje, je treba upoštevati načela iz Izvedbenega sklepa Komisije (EU) 2019/417 o določitvi smernic za upravljanje sistema Evropske unije za hitro izmenjavo informacij (smernice RAPEX)⁵.

Te smernice določajo metodo za oceno tveganja, ki jo lahko uporabljajo organi za nadzor trga za oceno stopnje tveganja, ki ga potrošniški izdelki predstavljajo za zdravje in varnost potrošnikov, ter za odločitev, ali je potrebno izdati obvestilo v sistem Safety Gate. Posebno orodje smernic za oceno tveganja ali „orodje RAG“, namenjeno za izvajanje ocen tveganja (ki upošteva načela iz smernic RAPEX), je na voljo na spletnem mestu RAPEX in v aplikaciji RAPEX.

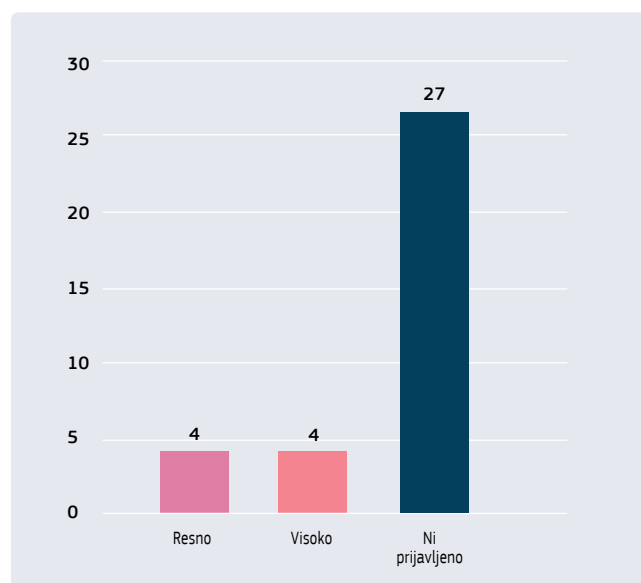
Pri izdelkih, za katere veljajo omejevalni ukrepi, ki jih določajo organi za nadzor trga na podlagi prisotnosti kemijske snovi, navedene na seznamu sestavin, za katero veljajo omejitve iz zakonodaje EU, vendar ni znanstvenih podatkov o oceni tveganja, je treba morebitna obvestila oceniti za vsak primer posebej.

Vendar pa posamična ocena tveganja ni potrebna, če:

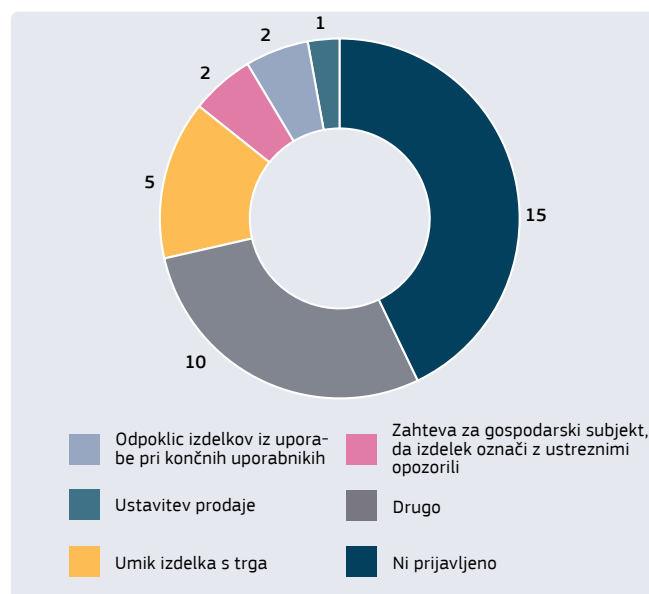
- je ugotovljena prisotnost kemične snovi, ki je prepovedana ali je prisotna v koncentraciji, ki presega mejno vrednost, določeno z evropsko zakonodajo (npr. uredba REACH);
- če te mejne vrednosti temeljijo na znanstvenem mnenju, ki dokazuje, da prisotnost te kemikalije predstavlja tveganje za zdravje in varnost potrošnikov.

Štirje od osmih vzorcev, ki niso izpolnjevali zahtev kemijskega preizkušanja, so bili ocenjeni kot vzorci, ki predstavljajo resno tveganje, ne da bi organi ta nadzor trga izvedli posamezno oceno tveganja. Preostale štiri vzorce je posamično ocenil pristojni organ za nadzor trga, ki se je ob upoštevanju nevarnosti in izpostavljenosti odločil, da vzorci predstavljajo visoko tveganje⁶.

Slika 7: Pregled stopenj tveganja za vzorce, ki niso izpolnjevali zahtev (N=35)

Slika 8 – Ukrepi, sprejeti za vzorce, ki niso izpolnjevali zahtev (N=35)

4.2. Korektivni ukrepi

Na podlagi rezultatov preizkusov ter pregledov opozoril, oznak in navodil se organi za nadzor trga odločijo, kateri korektivni ukrep je treba sprejeti v zvezi z izdelki, ki niso v skladu z zakonodajo EU in/ali veljavnimi standardi, Slika 8 – Ukrepi, sprejeti za vzorce, ki niso izpolnjevali zahtev (N=35) prikazuje glavne sprejete ukrepe.

Poleg tega so organi za nadzor trga pravno zavezani, da ob odkritju resnega tveganja oddajo obvestilo v sistem Safety Gate (v skladu s členom 12.1 Direktive o splošni varnosti proizvodov (2001/95/ES)⁷). Smernice RAPEX priporočajo tudi izdajanje obvestil o ukrepih, sprejetih v zvezi z izdelki, ki predstavljajo manj kot resno tveganje.

Po izvedenih ukrepih, ki jih je sprožila kampanja skupnega preizkušanja (do 14. aprila 2023) se je za dva izdelka izdalo obvestilo v sistemu Safety Gate, obvestila za tri dodatne izdelke pa so v teku.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/LSU/?uri=CELEX%3A32019D0417>

⁶ Organi za nadzor trga niso navedli stopnje tveganja za vzorce, ki niso izpolnjevali zahtev glede pregledov opozoril, oznak in navodil.

⁷ Uredba (EU) 2023/988 o splošni varnosti proizvodov je bila objavljena v Uradnem listu 23. maja 2023:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.135.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A135%3ATOC
Veljati začne 12. junija 2023, uporabljati pa se začne 13. decembra 2024.

5. Sklepi in priporočila

5.1. Sklepi

Igrače predstavljajo kategorijo izdelkov, v katero organi za nadzor trga zaradi ranljivosti potrošnikov, ki so jim ti izdelki namenjeni, vsako leto vložijo izjemna sredstva in prizadevanja. Poudarek dejavnosti, kot je Kemikalije v igračah, je lahko zelo širok, zato so se pristojni organi za nadzor trga, ki so sodelovali v tej skupini PSA, odločili, da se bodo osredotočili na 37 nevarnih kemikalij, za katere je na podlagi njihovega znanja in izkušenj verjetno, da bodo odkrite v igračah, zlasti tistih iz plastike.

V osmih preizkušenih vzorcih, ki so bili izdelani izključno ali delno iz mehke plastike, so odkrili ftalate in BPA. Čeprav le 9 % preizkušenih vzorcev ni izpolnjevalo zahtev, so kemična tveganja, povezana s prisotnostjo ftalatov in BPA, ki presegajo mejne vrednosti, resna. Prepovedani ftalati, ki so bili preizkušeni v tej dejavnosti, vplivajo na reproduktivne funkcije, posegajo v človeški hormonski sistem in lahko povzročijo astmo. Podobno lahko kemikalija BPA spremeni endokrino ravnovesje, zlasti v zgodnjem otroštvu, in je uvrščena med snovi s strupenimi učinki na človekovo sposobnost razmnoževanja.

Poleg tega so pregledi opozoril, oznak in navodil, ki so jih izvedli organi za nadzor trga v svojih nacionalnih jezikih, pokazali, da 35 % vzorcev ne izpolnjuje zahtev. To je pomemben del profila tveganja katerega koli izdelka, saj staršem/vzgojiteljem zagotavlja ključne informacije o pravilni uporabi in primerni starosti za izdelek.

Organi za nadzor trga so na podlagi izida te PSA izdali 2 obvestili Safety Gate (3 obvestila so še v teku) in od gospodarskih subjektov zahtevali, da izdelke umaknejo s trga ali jih odpokličejo iz uporabe pri potrošnikih, kadar so bile zaznane nevarne kemikalije v količinah, ki presegajo mejne vrednosti. Pri vzorcih, ki niso izpolnjevali zahtev pregledov opozoril, oznak in navodil, so organi za nadzor trga gospodarske subjekte predvsem pozvali, naj izdelke označijo z ustreznimi opozorili in odpravijo upravne neskladnosti.

5.2. Priporočila za deležnike

Naslednja priporočila temeljijo na rezultatih postopka preizkušanja in razpravah med organi za nadzor trga med projektom.

Za potrošnike

Igrače kupujte samo pri zaupanja vrednih maloprodajnih kanalih – na spletu in zunaj njega. Ne iščite cenejših izdelkov na drugih spletnih mestih/maloprodajnih kanalih, saj obstaja večja verjetnost, da boste kupili izdelek slabše kakovosti. Pazite, da **ne kupite igrača iz mehke plastike nizke kakovosti**, saj lahko predstavljajo večje kemično tveganje.

Preverite, ali ima igrača **oznako CE** ter **ime in fizični naslov pravne osebe s sedežem v EU**. Pozorno upoštevajte **starostna opozorila** na igračah.

Mlajše otroke (mlajše od 36 mesecev) **nadzorujte**, ko se igrajo z igračami starejših sorojencev, ki bi jih lahko dali v usta. Otroci, mlajši od 36 mesecev, običajno dajejo igrače v usta za dlje časa in so bolj ogroženi zaradi nevarnih kemikalij.

Za evropske in nacionalne organe

Še naprej se osredotočajte na kemikalije v igračah.

Kemična tveganja so eno od najpomembnejših tveganj, zabeleženih v sistemu Safety Gate; organe za nadzor trga spodbujamo, da uporabijo svoje obveščevalne mreže in podporna komunikacijska omrežja za iskanje in prestrazanje kemično nevarnih igrač. Dovoljene vrednosti nevarnih kemikalij v igračah so bile določene na podlagi razpoložljivih znanstvenih podatkov in so preizkušene v skladu z ustrežno naj sodobnejšo tehnologijo. Nevarne kemikalije v igračah povzročajo posebne akutne in kronične zdravstvene težave, kot so dolgotrajne in neozdravljive bolezni, zastrupitve s strupenimi snovmi, rak ter razvoj ali krepitev alergij, ki povzročajo težave, kot je astma.

Osredotočite se na igrače iz mehke plastike. Mehki plastični materiali za igrače, kot je mehki PVC, lahko vsebujejo najbolj problematične kemikalije, zato bi lahko bilo učinkovito, da prizadevanja za nadzor trga osredotočite na te materiale. Na podlagi rezultatov te dejavnosti so bile najpogostejše odkrite kemikalije ftalatni mehčalci, čeprav lahko težavo predstavljajo tudi druge kemikalije, kot je BPA, odkrit v igračah iz mehke ali poltrde plastike (na primer kopalnih račkah).

Za gospodarske subjekte

Bodite pozorni na svoje obveznosti v skladu z veljavno zakonodajo.

- **Vsi gospodarski subjekti** morajo pri zagotavljanju dostopnosti igrač na trgu EU ravnati odgovorno in v celoti v skladu s pravnimi zahtevami TSD in uredbe REACH.
- **Proizvajalci** morajo oceniti vsa kemična tveganja v zvezi s svojimi igračami in opraviti dokumentirano oceno skladnosti, preden dajo svoje igrače na evropski trg. To oceno morajo hraniti sami ali njihovi pooblaščen evropski predstavniki v obliki tehnične dokumentacije in izjave o skladnosti.
- **Uvozniki** igrač na evropski trg se morajo najprej prepričati, da je proizvajalec opravil oceno skladnosti kemijske varnosti svojih igrač, preden jih da na evropski trg. Poleg tega morajo uvozniki zagotoviti, da so ocene proizvajalca na voljo v obliki tehnične dokumentacije in izjave o skladnosti, preden začnejo dajati igrače na evropski trg. Uvozniki morajo hraniti kopijo izjave ES o skladnosti 10 let po tem, ko je bila igrača prvič dana na trg.
- Če v EU ni proizvajalca, pooblaščenega zastopnika ali uvoznika, mora podatke za **spletno prodajo** hraniti **odgovorna oseba** ali ponudnik storitev odpremnih skladišč, kot je primerno.

Posebno pozornost namenite igračam iz mehke plastike.

Pri ocenjevanju tveganja plastičnih igrač se zavedajte, da lahko mehka plastika, zlasti plastika iz PVC, vsebuje prepovedane snovi, kot so ftalati. Poleg tega lahko BPA odkrijemo v igračah iz mehke ali poltrde plastike (na primer kopalnih račkah).

Opozorila, oznake in navodila.

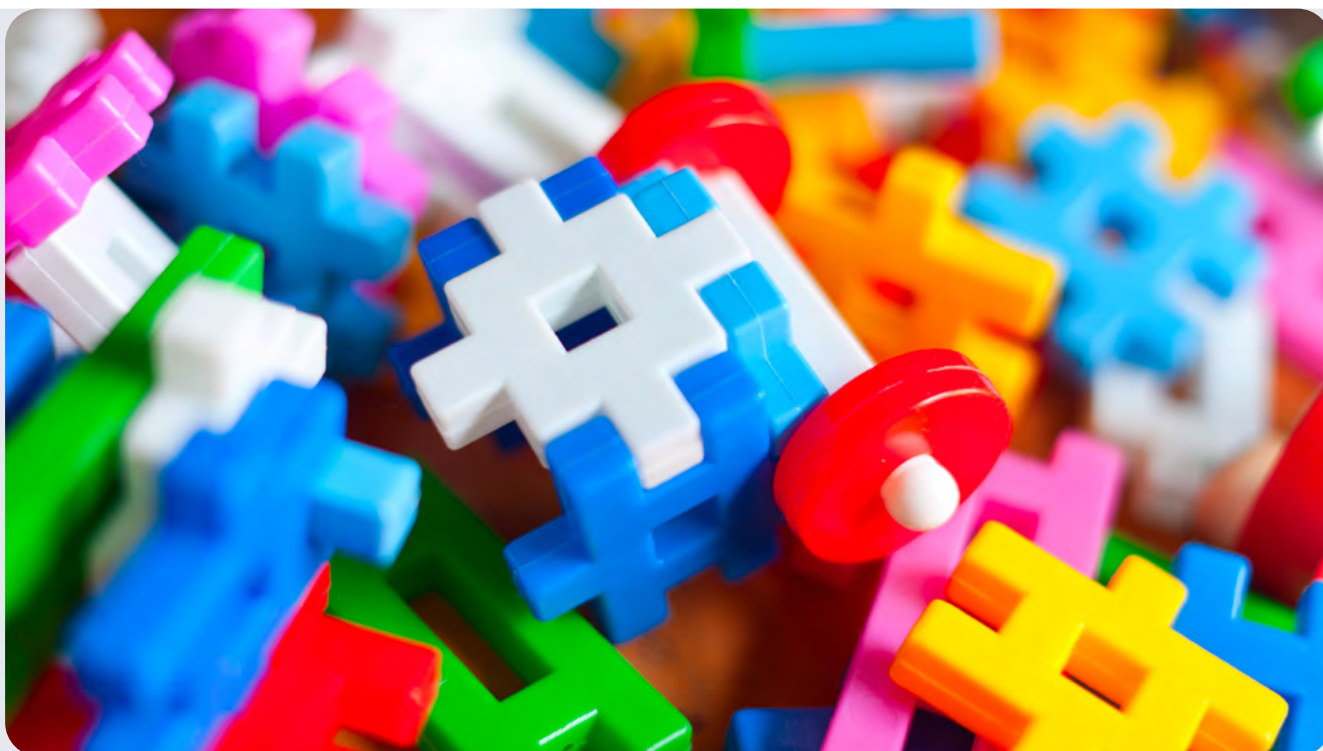
- Oznake na izdelku in etikete na igrači morajo biti v nacionalnih jezikih države članice, v kateri je izdelek na voljo. Celotna dokumentacija o ugotavljanju skladnosti v obliki izjav o skladnosti in pripadajoče tehnične dokumentacije mora biti na voljo tudi v jeziku, ki ga ustrezeni organ zlahka razume (kot ga določi zadevna država članica).
- Vse igrače morajo biti označene z oznako CE, preden so dane na trg.
- Vse igrače morajo biti označene s pravilnim imenom in poštnim naslovom evropskega proizvajalca in/ali uvoznika ter z ustreznimi informacijami o sledljivosti za pomoč pri odpoklicu nevarnih igrač (spletno mesto ne zadostuje za naslov kontaktne točke). Če je na embalaži igrače naveden le naslov distributerja, je ta v celoti odgovoren za oceno skladnosti igrače.

Poznajte svojega dobavitelja. Pri izbiri sodelavcev skrbno ocenite, s kom sodelujete. Preverite in potrdite identiteto dobaviteljev, s katerimi sodelujete.

Sprejmite ukrepe, kadar se ugotovi, da igrača ne izpolnjuje zahtev EU glede kemijske varnosti. Dejavno sodelujte pri umiku nevarnih igrač s trga: to lahko vključuje tudi takojšen umik ali odpoklic izdelka in opozarjanje javnosti na tveganje, ki ga izdelek predstavlja, pri čemer morate v celoti sodelovati s svojo distribucijsko verigo in organi za nadzor trga.

Odpoklici. Jasno komunicirajte s potrošniki o tem, kako bodo prejeli informacije o možnih odpoklicih. Obvestila o odpoklicu naj bodo jasna in dostopna ter vedno navedite nevarnosti, ki jih predstavlja izdelek. Redno spremljajte učinek odpoklica in temu ustrezno prilagodite strategijo.

Incidente prijavite pristojnemu organu. Kadar igrača predstavlja varnostno tveganje, imajo gospodarski subjekti pravno dolžnost, da nemudoma obvestijo pristojni nacionalni organ države članice, v kateri je bila igrača dana na voljo. Eden od načinov obveščanja je uporaba poslovnega portala [Product Safety Business Alert Gateway](#).

1. Kaj so projekti CASP?

Projekti usklajenega delovanja za varnost izdelkov (CASP) omogočajo vsem organom za nadzor trga (MSA) iz držav Evropske unije/Evropskega gospodarskega prostora, da sodelujejo pri krepitvi varnosti izdelkov, ki so dani v promet na evropski enotni trg.

CASP2022 vključuje šest dejavnosti, povezanih s posameznimi izdelki in štiri horizontalne dejavnosti.

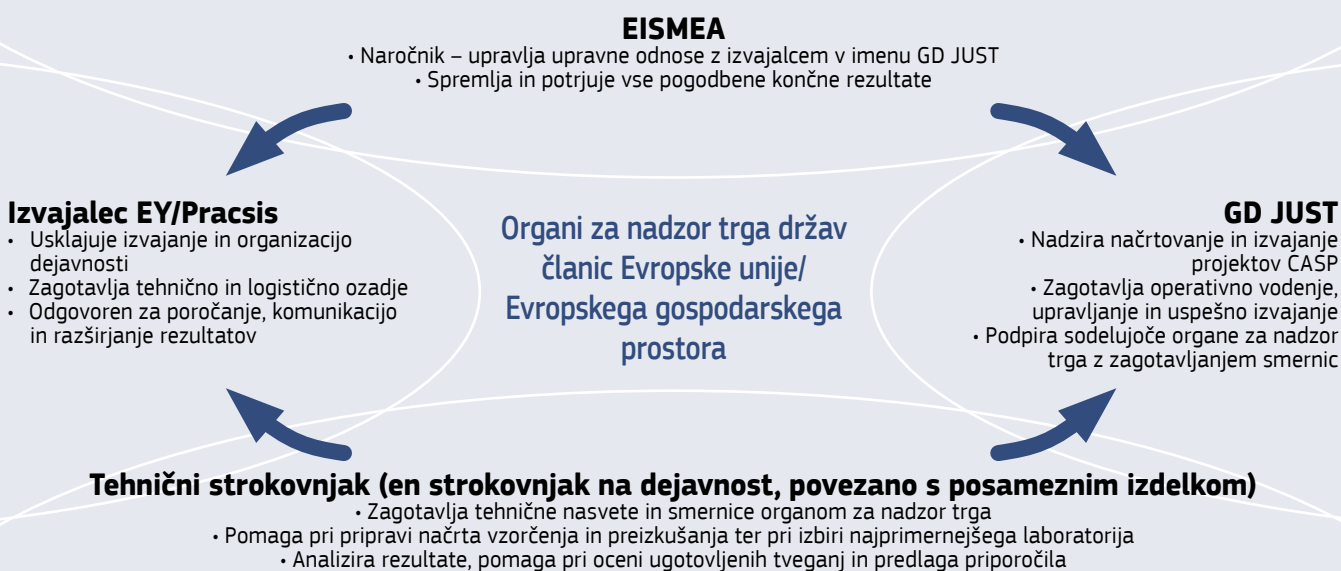
Dejavnosti, povezane s posameznimi izdelki, preskušajo različne vrste izdelkov, ki lahko predstavljajo tveganje za potrošnike. Izdelke izberejo in zberejo vključeni organi za nadzor trga in se pregledajo s skupno dogovorjenim načrtom preizkušanja.

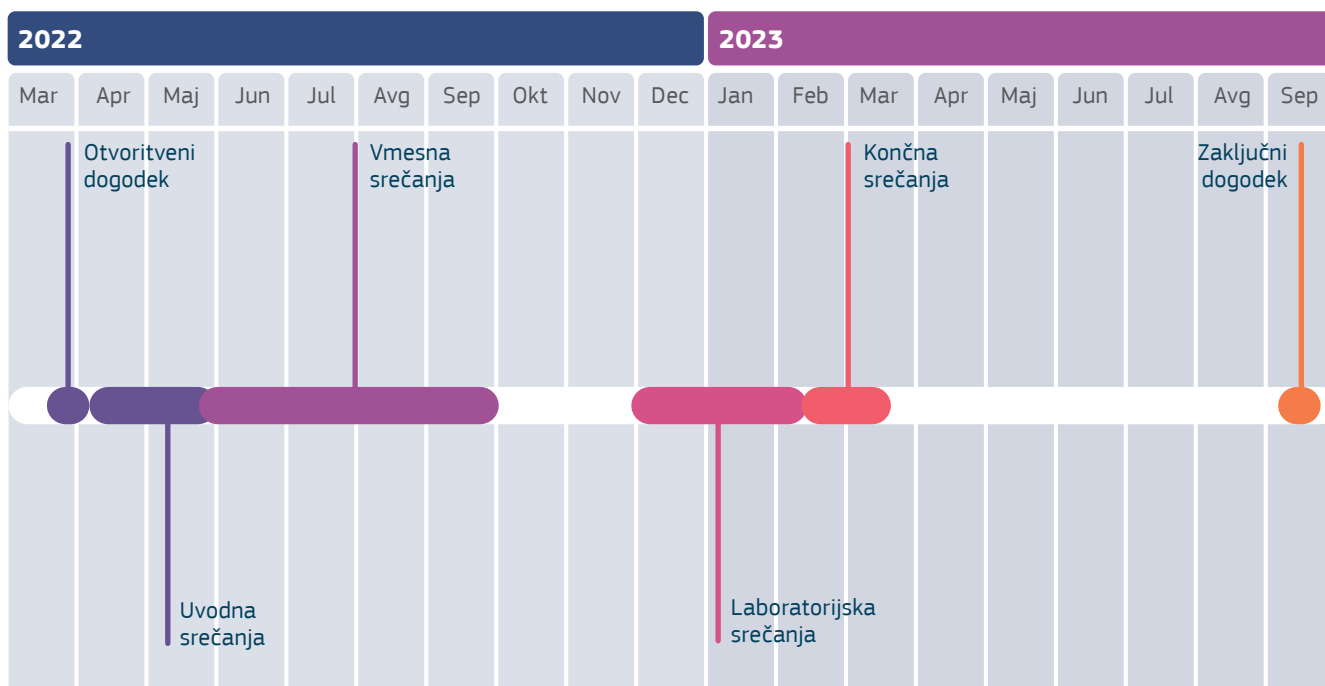
Horizontalne dejavnosti zagotavljajo forum za organe za nadzor trga za izmenjavo idej in najboljših praks. Pod vodstvom tehničnega strokovnjaka razvijajo skupne pristope, postopke in praktična orodja za nadzor trga.

Vloge in odgovornosti

2. Delovni načrt za dejavnosti, povezane s posameznimi izdelki

Neprekinjena notranja komunikacija prek platforme Wiki Confluence

UVEDBA	VZORČENJE IN PREIZKUŠANJE	POROČANJE	ZUNANJE KOMUNIKACIJE
Teoretična raziskava	Laboratorijski razpisni postopek	Ocena tveganja	Razvoj komunikacijskega orodja
Pogovori o določanju obsega	Izbira laboratorija in sklenitev pogodbe	Usklajevanje ukrepov, ki so jih sprejeli organi za nadzor trga	Razvoj komunikacijskih sporočil
Osnutek načrta preizkušanja in vzorčenja	Vzorčenje in prevoz	Priprava končnih poročil	Začetek komunikacijske kampanje
Laboratorijsko kartiranje	Postopek preizkušanja in poročila o preizkusih	Odstranitev ali vračilo vzorcev organom za nadzor trga	Ocena učinka

3. Orodja in procesi dejavnosti, povezanih s posameznimi izdelki

0

Postopek pred CASP

GD JUST izvaja prednostno določanje nalog za izbiro kategorij izdelkov. Šest kategorij izdelkov CASP2022 so izbrali sodelujoči organi za nadzor trga s posvetovanjem, ki ga je organiziral GD JUST.

1

Potrditev načrtov preskušanja in vzorčenja

Tehnični strokovnjaki pripravijo načrte, ki temeljijo na povratnih informacijah organa za nadzor trga in razpoložljivem proračunu. Osnutki so predstavljeni na uvodnem srečanju, nato pa jih organi za nadzor trga natančno prilagodijo in potrdijo prek platforme Wiki.

2

Izbira laboratorija

Ekipa izvajalca načrtuje laboratorije in z njimi vzpostavi stik za zbiranje cen in drugih informacij. Po uvodnem srečanju se začne razpisni postopek in ponudbe se ocenijo. Med vmesnimi srečanji se sodelujoči organi za nadzor trga odločijo, kateri laboratorij bodo izbrali.

3

Zbiranje in prevoz vzorcev

Organi za nadzor trga zbirajo ustrezne vzorce s svojih nacionalnih trgov in jih registrirajo v kodifikacijski datoteki. Po opravljenih predhodnih pregledih organi za nadzor trga pošljejo vzorce v laboratorij.

4

Preizkušanje in dostava poročil o preizkusih

Laboratorij preizkuša vzorce v skladu z dogovorjenim načrtom testiranja in naloži poročila o preizkusih na platformo Wiki. Organi za nadzor trga po potrebi zaprosijo za pojasnila in odobrijo poročila.

5

Ocena tveganja

Tehnični strokovnjak in organi za nadzor trga med laboratorijskim srečanjem pripravijo scenarije na podlagi izbranih vzorcev in analizirajo tveganja. Organi za nadzor trga izvajajo ocene tveganja za vse vzorce, ki ne izpolnjujejo zakonskih zahtev.

6

Nalaganje scenarijev v orodje smernic za oceno tveganja

Scenariji, pripravljene v okviru projekta, se naložijo v orodje smernic za oceno tveganja.

7

Ukrepi, ki so jih sprejeli organi za nadzor trga

Organi za nadzor trga sprejmejo ustrezne ukrepe za zadevne izdelke in jih prijavijo v sistemu Safety Gate.

8

Zunanje komunikacije

Zunanje komunikacijske dejavnosti se začnejo na zaključnem dogodku. Temu bo sledila 2–3-tedenska vseevropska komunikacijska kampanja.

Orodja

Audiovizualni posnetki, naslovljeni na potrošnike in splošno občinstvo, se pripravijo za vsako dejavnost, povezano s posameznimi izdelki, hibridno dejavnost in celoten projekt CASP2022.

Infografike, naslovljene na gospodarske subjekte, se pripravijo za projekt CASP2022, in sicer za vsako dejavnost, povezano s posameznimi izdelki.

Za vsako dejavnost in projekt CASP2022 se pripravijo **končna poročila**. Prevedena so v vse uradne jezike EU ter v norveščino in islandščino.

Kanali

Komunikacijsko gradivo se razširja s:

- [Spletnim mestom EK CASP](#)
- Nacionalnimi komunikacijskimi kanali organov za nadzor trga
- Ustreznim tiskom in drugimi deležniki

EVROPSKA KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
Email: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Evropska komisija ni odgovorna za posledice ponovne uporabe te publikacije.

© Evropska unija, 2023

Politika Evropske komisije o ponovni uporabi dokumentov se izvaja na podlagi Sklepa Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39). Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, je morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnike pravic

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na spletišču Evropa:
https://european-union.europa.eu/index_sl

Urad za publikacije
Evropske unije

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2023

PDF ISBN 978-92-68-03495-8 doi:10.2838/29145 DS-03-23-168-SL-N